

Yalçın M. Ergenlerde Mizaç Özelliklerinin ve Ebeveyn Kabul-Reddinin Yıkıcı Davranışlar Üzerine Etkisi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yıkıcı davranışlar, ergenlerin mizaç özellikleri ve ebeveyn kabul-reddi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ebeveyn kabul –reddi ve yıkıcı davranışların ilişkisinde mizacın boyutu olan olumsuz tepkiselliğin düzenleyici rolünün olup olmadığını araştırmaktır. Bu amaçla Aydın ili merkezinde yaşayan 9. ve 10. sınıflarda okuyan 400 ergen ve annesine ulaşılmıştır. Ergenlerin anneleri tarafından algıladıkları kabul-reddi değerlendirmek için Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği, ergenlerin öz-bildirimine dayalı yıkıcı davranışlarını değerlendirmek için Güçler Güçlükler Anketi uygulanmıştır. Ergenlerin mizaç özelliklerinin değerlendirilmesi için annelerine Okul Çağı Çocukları için Mizaç Ölçeği uygulanmıştır. Bu çalışmada mizaç özelliklerinin ve ebeveyn kabul-reddinin yıkıcı davranışlar üzerinde etkisinin olduğu, bu ilişkide olumsuz tepkiselliğin düzenleyici rolünü anlamak için yapılan hiyerarşik regresyon analizinde ilk olarak ebeveyn reddinin olduğu durumlarda olumsuz tepkiselliğin düzenleyici rolünün olduğu bulunmuştur. Yani olumsuz tepkiselliği olan çocukların olmayanlara göre ebeveyn reddinden daha fazla etkilendiği ve ortaya daha fazla yıkıcı davranış çıktığı bulunmuştur. İkinci olarak ebeveyn sıcaklığının olduğu durumlarda olumsuz tepkiselliğin düzenleyici rolünün anlamlı olmadığı bulunmuştur. Fakat anlamlı olmasa bile ebeveyn sıcaklığının olduğu durumlarda yıkıcı davranışların azaldığı bulunmuştur. Bu bulgular ayırımı duyarlılık modeli çerçevesinde tartışılmıştır. Bu araştırmanın sınırlılıkları ve diğer çalışmalar için önerilerden de bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mizaç, olumsuz tepkisellik, ebeveyn kabul-reddi, yıkıcı davranışlar, ayırımı duyarlılık